

УДК 539.3

ВИЗНАЧЕННЯ НЕСТАЦІОНАРНОГО ХВИЛЬОВОГО ПОЛЯ У СКІНЧЕННОМУ ЦИЛІНДРІ МЕТОДОМ МОДИФІКОВАНИХ СКІНЧЕННИХ РІЗНИЦЬ ЗА ЧАСОМ

Олександр Демидов, Всеволод Попов

Національний університет «Одеська морська академія»

alexandr.v.demidov@gmail.com, dr.vg.popov@gmail.com

Розглядається пружний ізотропний циліндр висо-
тою a і радіусом r_0 (Рис. 1). Нижня основа циліндра
($z = 0$) є жорстко закріпленою, а нормально до верх-
ньої основи ($z = a$) прикладено змінну в часі розпо-
ділену силу $P(r, t)$. На бічній поверхні виконуються
умови ковзного контакту. За таких умов циліндр знахо-
диться у стані вісесиметричної деформації. Кутове пе-
реміщення дорівнює нулю, $u_\theta(\eta, \zeta, \tau) = 0$, а радіальне
 $u_\eta(\eta, \zeta, \tau)$ та осьове $u_\zeta(\eta, \zeta, \tau)$ є розв'язками початко-
во-крайової задачі для рівняння руху Ламе в безрозмірних координатах:

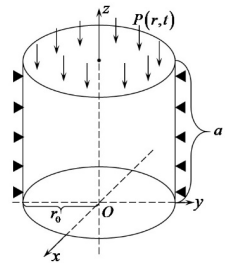

Рис. 1

$$\mu \left(\Delta u_\eta - \frac{u_\eta}{\eta^2} \right) + (\lambda + \mu) \frac{\partial}{\partial \eta} \left(\frac{1}{\eta} \frac{\partial}{\partial \eta} (\eta u_\eta) + \frac{\partial u_\zeta}{\partial \zeta} \right) = \rho \frac{\partial^2 u_\eta}{\partial \tau^2};$$

$$\mu \Delta u_\zeta + (\lambda + \mu) \frac{\partial}{\partial \zeta} \left(\frac{1}{\eta} \frac{\partial}{\partial \eta} (\eta u_\eta) + \frac{\partial u_\zeta}{\partial \zeta} \right) = \rho \frac{\partial^2 u_\zeta}{\partial \tau^2}, \quad (1)$$

$$0 < \eta < 1, \quad 0 < \zeta < 1, \quad \tau \in (0; +\infty),$$

$$u_\eta(\eta, 0, \tau) = 0; \quad u_\zeta(\eta, 0, \tau) = 0; \quad \sigma_{\zeta\zeta}(\eta, 1, \tau) = P(\eta, \tau), \quad \tau_{\eta\zeta}(\eta, 1, \tau) = 0,$$

$$u_\eta(1, \zeta, \tau) = 0; \quad \frac{\partial u_\zeta}{\partial \eta}(1, \zeta, \tau) = 0, \quad 0 \leq \eta < 1, \quad 0 \leq \zeta < 1, \quad \tau \in (0; +\infty), \quad (2)$$

де ρ – густина матеріалу, μ, λ – коефіцієнти Ламе, $u_\eta = u_r / r_0$, $u_\zeta = u_z / r_0$,
 $\eta = r / r_0$, $\zeta = z / r_0$, $\tau = c_2 t / r_0$, $\sigma_{\zeta\zeta} = \sigma_{zz} / \mu$, $\tau_{\eta\zeta} = \tau_{rz} / \mu$.

До початково-крайової задачі (1), (2) застосовано метод, який ґрунтується на різницевій апроксимації похідних за часом [1].

Розраховано осьові переміщення на верхньому торці $u_\eta(0,1)$ і нормальні напруження на нижньому торці $\sigma_{\zeta\zeta}(0,0)$ циліндра за дії навантаження, розподіленого за законом $P(\eta, \tau) = (1 - \eta^2)f(\tau)$, з коефіцієнтом Пуассона $\nu = 0.25$. Результати обчислень наведено на рис. 2, 3, де криві показують залежність переміщень та напружень від безрозмірного часу при різних значеннях τ_0 – часу, за який навантаження досягає максимуму. Криві 1, 2 і 3 відповідають значенням $\tau_0 = 0; 1; 1/\sqrt{3}$.

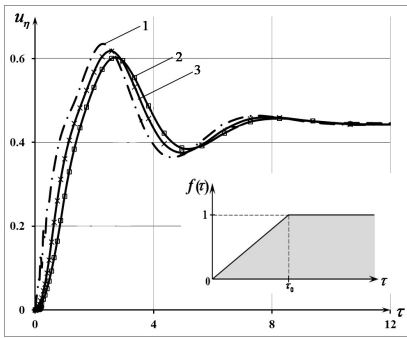

Рис. 2 Осьові переміщення

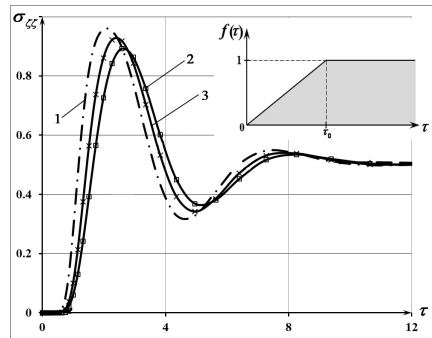

Рис. 3 Нормальні напруження

Графіки на рис. 2–3 демонструють, що максимум значення осьового переміщення на верхньому торці циліндра та нормального напруження на нижньому його торці спостерігається під час перехідного процесу, і цей максимум перевищує їх значення в усталеному режимі. А отже, руйнування, найімовірніше буде мати місце саме під час перехідного процесу.

1. Savruk M.P. New method for the solution of dynamic problems of the theory of elasticity and fracture mechanics // Materials Science. – 2003. – 39, No. 4. – P. 465–471.

DETERMINING OF NON-STATIONARY WAVE FIELD IN A FINITE CYLINDER USING THE MODIFIED FINITE DIFFERENCE METHOD

A mathematical model is suggested to describe non-stationary wave fields in an isotropic elastic cylinder of finite length under the influence of a time-dependent load. The investigation aims to explore the impact of the rate of load growth on the wave fields of displacement and stress that occur within the cylinder.